

SUOMEN ILMAILULIITTO RY
LASKUVARJOTOIMIKUNTA

RADIOKOULUTTAJAN OPAS

Helsinki 1.3.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1 Saatteeksi	2
2 Radiokouluttajan vaatimukset, vastuu ja tehtävät	3
2.1 Radiokouluttajan vaatimukset	3
2.2 Radiokouluttajan vastuu	3
2.2.1 Hyppymestarin vastuu	3
2.3 Radiokouluttajan tehtävät	3
3 Radion käyttö	4
4 Ohjeita radiokouluttajalle	4
5 Ohjaamistapahtuma	5
5.1 Yhteistyö hyppymestarin ja radiokouluttajan välillä	5
5.2 Radiokomennot	5
5.3 Radiokoulutushypyt (vähintään kolme hyppyä)	6
5.4 Hypyn aikana	6
5.5 Palaute hyppymestarille	7
6 Vaaratilanteet	7
7 Harjoitus	8
7.1 Radiokalusto	8
7.2 Radiokomennot	8
7.3 Radiohyppyjen kuvaus ja radiokouluttajan toimintaohjeet	9
8 Käytännön suoritukset	10
9 Pätevyys	10
Liite 1 Radiokouluttajaoppilaan suoritukset	11

1 SAATTEEKSI

Tämä opas on tarkoitettu opiskelumateriaaliksi radiokouluttajaoppilaalle ja yleispäteväksi ohjeeksi kaikille kouluttajille. Kerhokohtaiset käytännöt pitää huomioida aina erikseen.

Radiokomennot ja ohjailuohjeet perustuvat Laskuvarjohyppääjän oppaaseen. Jokaisen radiokouluttajan tulee tutustua siihen, ettei oppilas saa kouluttajilta ristiriitaista tietoa. Hyvä radiokouluttaja huolehtii, että on itse ajan tasalla käytettävistä radiokomennoista ja kerho-/kenttäkohtaisista erityispiirteistä. Hyvä radiokouluttaja on myös selkeä ja noudattaa koulutuksessaan hyppymestarin oppilaalle antamia ohjeita niin, että oppilas oppii ohjaamaan itsenäisesti. Tämä ei tietenkään poista tarkkailu- ja ohjausvastuuta, mutta on selvä, että oppilas oppii parhaiten tekemällä itse. Neljäs hyppyhän on tarkoitus hypätä jo ilman radiota.

Koulutus käsittää minimissään:

- 1 oppitunnin käsittäen perusteet:
  - tavoitteista ja radion käyttötilanteista
  - radiokouluttajan vaatimuksista, vastuusta ja tehtävistä
  - ohjaamistapahtumasta vaaratilanteineen.
- 1 harjoittelukerran käsittäen radiokaluston sekä -komennot.
- 2 radio-oppilaspokaa, joilla vähintään:
  - 2 seurattua radio-ohjausta
  - 5 virheetöntä radio-ohjausta maahan asti.

Koulutus on annettava yhtenäisen kurssin muodossa tai se voidaan sijoittaa kerhossa tapahtuvaan oppilaiden koulutuksen yhteyteen. Koulutuspäällikkö voi lisätä harjoitussuorituksia ja koulutusaikoja kerho- tai radiokouluttajaoppilaskohtaisesti. Koulutuksen tavoitteena on saada kerhoihin vastuuntuntoisia ja tehtävänsä osaavia radiokouluttajia. Saavutetut pätevyudet on merkittävä koulutuspäällikön luetteloon. Koulutuspäällikkö varmentaa pätevyudet päiväyksellä ja allekirjoituksellaan.

2 RADIOKOULUTTAJAN VAATIMUKSET, VASTUU JA TEHTÄVÄT

2.1 Radiokouluttajan vaatimukset

Radiokouluttajalla tulee olla vähintään B-lisenssin kelpoisuuden edellyttämät tiedot ja taidot sekä 100 itseaukaisuhyppyä. Hänellä tulee olla koulutuspäällikön hyväksyntä radiokouluttajan tehtävään ja nimi koulutuspäällikön luettelossa. Lisäksi radiokouluttajan tulee olla tutustunut ko. kentän erityispiirteisiin oppilashyppytoiminnan kannalta. Lennonjohdetuilla, etenkin vilkkailla lentopaikoilla suositellaan suoritettavaksi Traficomien myöntämä *Rajoitettu radiopuhelimen hoitajan kelpuus*.

2.2 Radiokouluttajan vastuu

Radiokouluttaja vastaa

- hypyllä käytettävien radioiden toimivuudesta
- laskeutumisalueen kunnosta hyppyjen aikana
- oppilaiden ohjeiden mukaisesta radio-ohjauksesta
- hyppyolosuhteiden muutosten tarkkailusta sekä ilmoittamisesta hyppymestarille
- onnettomuustapauksissa ensiavun ja pelastustoimien aloittamisesta sekä etsintäpartion lähettämisestä, jos oppilas ajautuu ulos kentältä.

Hänen tulee varmistua kaikkien pokan oppilaiden laskeutumisista, myös radiottomien. Mikäli pokalle on määrätty erillinen maahenkilö, radiokouluttaja voi keskittyä vain oppilaiden seuraamiseen ja muut tehtävät voivat kuulua maahenkilölle.

2.2.1 Hyppymestarin vastuu

Oppilaan pudottava hyppymestari vastaa siitä, että laskeutumisalue ja tuulipussi ovat kunnossa, laskeutumiskuvio ja ohjaaminen on ohjeistettu oppilaille, radiokouluttaja on nimetty ja ohjeistettu, radiot toimivat ja että hyppyjärjestys säilyy sovittuna.

2.3 Radiokouluttajan tehtävät

Radiokouluttajan tulee kuunnella hyppymestarin oppilaille antamat ohjeet, kokeilla radioiden toimivuus oppilaiden ja hyppymestarin kanssa sekä varata laskeutumisalueelle tarvittava kalusto: radiolähetin, kiikarit, matkapuhelin ja tarvittaessa apulainen, jos oppilaita on paljon.

Laskeutumisalueella radiokouluttaja tarkastaa, että alueelle on turvallista laskeutua. Ilmailuradio avataan viimeistään pokan noustessa ilmaan.

Hyppypokan nousun aikana radiokouluttajan tulee seurata säätä. Jos sää (tuuliraja 8 m/s) muuttuu hypylennon aikana sellaiseksi, etteivät oppilaat voi hypätä, asia on ilmoitettava ilmailuradiolla hyppymestarille ja kaikkien oppilaiden on tultava koneella alas. Jos linjan suuntaa tai uloshyppypaikkaa pitää korjata, tulee radiokouluttajan ilmoittaa siitä ilmailuradiolla hyppymestarille.

Jokainen oppilas seurataan ja tarvittaessa ohjataan maahan asti hyppymestarin antamien ohjeiden mukaan. Radiokouluttaja auttaa oppilaita tarvittaessa maassa laskeutumisen jälkeen ja käynnistää ensiapu- ja pelastustoimet, mikäli niihin on tarvetta.

Pokan laskeutumisen jälkeen radiokouluttaja antaa hyppymestarille palautteen oppilaiden ohjaamisesta.

3 RADION KÄYTTÖ

Oppilaalla olevan radiovastaanottimen kautta annettujen ohjeiden tarkoituksena on varmistaa oppilaan turvallinen pääsy suunnitellulle laskeutumisalueelle. Annettujen radiokomentojen tulee edistää oppilaan itsenäistä varjon ohjaamista. Komentojen tulee olla selkeitä, yksiselitteisiä, Laskuvarjohyppääjän oppaan mukaisia ja niitä tulee antaa vain tarvittaessa. Oppilaat tulee ohjeistaa ennen hyppyä niin, että he selviävät hypystä ilman radio-ohjausta. Koulutusohjelman mukaan oppilaan neljännen hypyn tulisi olla radioton.

Radiovastaanotinta tulee käyttää vähintään kolmella ensimmäisellä laskuvarjohypyllä. Tämän jälkeen radiotarpeen päättää pudottava hypymestari huomioiden oppilaan taidot sekä vallitsevat sää- ja kenttäolosuhteet (vesistöt, leiripaikat jne.).

Mikäli oppilaan radion toiminnassa havaitaan häiriöitä/puutteita tai jos radiokouluttajaa ei ole saatavilla, radiota tarvitsevia oppilaita ei saa päästää hyppäämään.

4 OHJEITA RADIOKOULUTTAJALLE

Radiokouluttajan täytyy tietää, mitä alkeiskurssilla opetetaan. Hänen on tunnettava myös käytössä oleva oppilaskalusto ja sen ominaisuudet. Radiokouluttajan on hyvä hypätä muutama hyppy oppilasvarjolla palauttaakseen ominaisuudet mieleen tai tutustuakseen sen ominaisuuksiin. Ohjausherkkyyys, liitosuhde, vauhti ja loppuvedon ajoitus ovat eri varjoilla ja siipikuormilla erilaiset. Toimiessaan radiokouluttajan on osattava huomioida oppilaan siipikuorma ja sen vaikutus varjon ominaisuuksiin.

Radiokouluttajan täytyy osata arvioida korkeuksia ja matkoja. Kaikkien oppilaiden ei ole tarkoitus laskeutua laskeutumisalueen keskelle, vaan tärkeintä on turvallisuus. Jos oppilaita on ilmassa yhtä aikaa useampi, on hyvä antaa heidän lentää ohjeistettu laskukierros sillä hajoamalla, mikä tapahtuu luonnostaan. Ei pakoteta kaikkia oppilaita radiokomennoilla samaan pisteeseen. Oppilaiden ajautuminen törmäyskurssille tulee estää selkeillä, hyvissä ajoihin annetuilla komennoilla. Oppilaat eivät myöskään aina muista tarkkailla ilmatilaa, joten radiokouluttajan täytyy kiinnittää siihen erityistä huomiota.

5 OHJAAMISTAPAHTUMA

5.1 Yhteistyö hyppymestarin ja radiokouluttajan välillä

Hyppymestari vastaa oppilaasta koko hypyn ajan. Yhteistoiminta hyppymestarin ja radiokouluttajan välillä on tärkeää. Pudottava hyppymestari tarkastaa tuulipussin ja laskeutumisalueen, nimeää oppilaitten hyppyjärjestyksen ja radiokutsut, ohjeistaa oppilaat ilmakuvalla tai maastokartalla, antaa ohjeet radiokouluttajalle ja pudottaa oppilaat sovitussa järjestyksessä. Järjestystä ei saa muuttaa lennon aikana radiokouluttajan siitä tietämättä.

Radiokouluttajan on pitää tietää uloshyppypaikka, laskeutumiskuvio ja miten oppilaat on ohjeistettu. Olennaista on myös, kuinka monta oppilasta milläkin ylilennolla lähtee ja kenellä heistä on radio. On tärkeää, että radiokouluttajan ja hyppymestarin oppilaille antamat ohjeet ovat yhtenevät.

Hyppypokan nousun aikana radiokouluttajan tulee seurata säätä. Jos sää muuttuu nopeasti oppilaiden hyppyyn soveltumattomaksi, siitä on välittömästi ilmoitettava ilmailuradiolla koneeseen hyppymestarille. Jos linjaa ja/tai uloshyppypaikkaa pitää korjata, siitä on välittömästi ilmoitettava ilmailuradiolla koneeseen hyppymestarille.

5.2 Radiokomennot

Radiokoulutuksessa käytetään voimassa olevan Laskuvarjohyppääjän oppaan mukaisia radiokomentoja ja kerhokohtaisia selventäviä ohjeita, jotka ovat tulleet koulutuksen aikana esille. Komentojen eteen tulee aina liittää tunniste, jotta vain haluttu oppilas suorittaa kyseisen toimenpiteen. Komentoja ei saa antaa turhan takia, jotta oppilas oppii itsenäiseksi mahdollisimman nopeasti.

1. Kutsu = _____	=	Yhteyskokeilu ennen kuormausta: - kuittaus kättä nostamalla.
2. Kutsu + HEILUTA JALKOJA	=	Yhteyskokeilu ilmassa: - kuittaus jalkojen heilutuksella.
3. Kutsu + VASEN, VASEN, SUORAAN Kutsu + OIKEA, OIKEA, SUORAAN	=	Komentoa jatketaan niin kauan kuin halutaan oppilaan kääntyvän. Käännös päätetään komennolla: SUORAAN .
4. Kutsu + JARRUTA, JARRUTA	=	Jokaisella komennolla lasketaan ohjauslenkkejä 10–15 cm.
5. Kutsu + NOSTA, NOSTA	=	Jokaisella komennolla nostetaan ohjauslenkkejä 10–15 cm.
Kutsu + LIIDÄ	=	Täysliito.
6. Kutsu + OHJAA ITSENÄISESTI	=	Itsenäinen ohjaaminen. Kumoo edelliset komennot.
7. Kutsu + JALAT YHTEEN... ...VEDÄ	=	Alastuloasento. = Täysjarrutus.

8. Muita mahdollisia komentoja

Kutsu + **TARKASTA KORKEUS** = Tarkasta välittömästi korkeus.

Kutsu + **TARKASTA KUPU** = Tarkasta varjosi ja tee lentotilapäätös uudelleen.

5.3 Radiokoulutushyppy (vähintään kolme hyppyä)

Ensimmäinen hyppy:

Ensimmäisellä hypyllä oppilaalle tulee antaa vain rajallisesti omaa vapautta lentää halua maansa suuntaan. Radiokouluttajan tulee ennakoivastikin pitää oppilas tälle ilmoitettujen rajojen sisällä. Samoin oppilas tulee ennakoitavasti ohjata loppukuvioiden aloituspisteen suuntaan.

Loppukuviot lennätetään aktiivisesti hyppymestarin ohjeiden mukaan, joskin radiokouluttajalla tulee olla rohkeutta poiketa niistä, jos olosuhteet niin vaativat. Tarkoitus on, että oppilaalle muodostuu ensimmäisellä hypyllään mahdollisimman hyvä mielikuva siitä, miten varjoa ohjataan koko varjolla lennon ajan.

Toinen hyppy:

Oppilaalle tulee antaa huomattavasti enemmän "pelitilaa". Tämä on se hyppy, jolla radiokouluttajan osaaminen punnitaan: oppilaalle tulee antaa mahdollisimman paljon tilaa tehdä ratkaisuja ja havaita niiden vaikutus pitäen kuitenkin turvallisuudesta huoli. Radiokouluttajan tulee pitää huoli siitä, että oppilas pääsee laskeutumisalueelle sovitun puoleisilla loppukuvioidella, mutta oppilaalle pitää pyrkiä antamaan tilaisuus lentää ne itsenäisesti. Finaalikomennot ("*jalat yhteen*" ja "*vedä*") annetaan vielä tällä hypyllä aina.

Loppuvedon ajoitukseen tulee kiinnittää huomiota. Jos radiokouluttaja epäonnistuu, on asia syytä selittää, jotta oppilaalle muodostuu mahdollisimman hyvä kuva oikeasta ajoituksesta.

Kolmas hyppy:

Radion on tarkoitus olla mukana vain varmuuden vuoksi. Radiokouluttaja estää oppilasta ajamasta alueelle, josta ei pääse laskeutumisalueelle. Radiokouluttaja varmistaa, että sovitun kätiset loppukuviot lennätetään ja ne osuvat laskeutumisalueelle. Radiokouluttaja tarvittaessa pelastaa oppilaan vakavalta loukkaantumiselta viime hetken "*vedä*" -komennolla. Muista ohjeista pitäisi pidättäytyä.

Palautteen antamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota erityisesti, jos oppilasta ei vielä vapauteta radiosta. Vapautusharkinnassa tulee pohtia, mitä oppilaalle olisi tapahtunut, jos radiota ei olisi tällä hypyllä ollutkaan mukana.

5.4 Hypyn aikana

Radiokouluttajan on oltava laskeutumisalueella viimeistään ennen koneen hakeutumista hyppylinjalle. Hyppymestarin ja radiokouluttajan toiminnan on oltava saumatonta hyppytoiminnan aikana. Radiokouluttaja on oppilaille ilmoittamassaan paikassa laskeutumisalueella. Paikan on oltava sellainen, että hän pystyy valvomaan kaikkia ilmassa olevia hyppääjiä. Mahdolliset ajoneuvot (esim. polkupyörät) ja ulkopuoliset (esim. kuvaajat), joista saattaa olla vaaraa hyppääjille, on sijoitettava oletetun laskeutumispaikan ulkopuolelle.

Radiokouluttaja avaa hyppykoneen ja laskeutumisalueen väliseen yhteydenpitoon tarkoitettua ilmailuradiota, kun kone nousee. Hän seuraa koneen liikettä linjalla. Jos radiokouluttaja huomaa linjan olevan väärä, siitä on ilmoitettava hyppymestarille heti. Ilmailuradio pidetään auki siihen asti, kunnes viimeinenkin pokalla hypännyt oppilas on maassa.

Uloshypyn jälkeen radiokouluttaja ottaa yhteyskokeilun oppilaaseen ja alkaa seurata oppilaan ohjaamista. Radiolla tulee antaa oppilaalle vain tarvittavat ohjeet. Oppilasuloshypyn aikana tulee välttää ohjeiden antamista jo hypänneille radio-oppilaille.

Oppilas valmistautuu loppuvetoon hyvässä alastuloasennossa, varjo täysliidossa. Jos valmistavaa komentoa ei tule, tekee oppilas loppuvetonsa itsenäisesti. Valmistava komento on siis annettava ajoissa sekaannusten (oppilaan itsenäinen loppuveto liian ylhäällä) välttämiseksi. Jos monta oppilasta tulee laskuun samanaikaisesti, on loppuvetokomento pyrittävä antamaan kokemattomimmalle. Alastulon tärkein tavoite on, että se on turvallinen ja hallittu.

Laskeutumisen jälkeen radiokouluttaja avustaa oppilasta tarvittaessa varjon tukahduttamisessa ja kokoamisessa. Radiokouluttaja käynnistää tarvittaessa ensiapu- ja pelastustoimenpiteet. Hänen on huomioitava kuitenkin ilmassa vielä olevat hyppääjät. Oppilaalta kysytään omat kommentit hypystä, kuuliko hän radiokomennot, oliko hänellä vaikeuksia ohjaamisen ja maaston lukemisen suhteen sekä näkikö hän muita hyppääjiä varjon varassa. Oppilaiden ohjaamiseen tarkoitetun sekä ilmailuradion saa sulkea vasta viimeisen oppilaan ollessa maassa.

5.5 Palaute hyppymestarille

Palaute oppilaan ohjaamistaidosta on annettava hyppymestarille heti hyppyjen jälkeen, jotta tieto olisi käytettävissä hyppyjen arvioinnin yhteydessä. Radiokouluttaja antaa palautteen joko suullisesti tai kirjallisesti.

Palautteessa on tultava ilmi ainakin seuraavat asiat:

- tarvittiinko radiokomentoja
- totteliko oppilas radiokomentoja
- hallitsiko oppilas ohjaamisen ja suunnitellun ohjauskuvion
- laskeutumispaikka ja maahantulon onnistuminen
- mahdolliset virheet ja vaaratilanteet.

6 VAARATILANTEET

Hyppyjärjestys ei saa muuttua, ellei radiokouluttajalla ole siitä tietoa (laitevika, kieltäytyjä...), eikä koneessa olevan radio-oppilaan kutsua saa muuttua.

Jos kerhossa käytetään varavarjokomentoja, ne on harjoiteltava alkeiskurssin aikana valjaisissa. Komentoihin tulee aina liittää kutsu ja ne on annettava riittävän korkealla huomioiden muut oppilaat.

Oppilaan joutuessa kenttäalueen ulkopuolelle radiokouluttajan on annettava hänelle riittävän ajoissa käsky varalaskupaikan etsimisestä sekä ohje ”*ohjaa itsenäisesti*”. Radiokouluttajan on ohjeistettava hakijat, ilmoitettava avun saapumisesta ja huomioitava muut oppilaat.

Oppilaan loukkaantuessa radiokouluttaja aloittaa ensiavun muut oppilaat huomioiden. Ensiapu ja toiminta onnettomuustilanteissa on ohjeistettu ohjeessa Kriisiviestintä ja toiminta onnettomuustilanteessa, Laskuvarjohyppääjän oppaassa sekä kerhojen omissa ohjeissa.

Radiokouluttaja ei saa vaihtaa tehtäviä toisen kanssa ilman pudottavan hyppymestarin lupaa.

Radiokouluttajan havaitessa vian radiossa hänen on ilmoitettava siitä viivytyksettä hyppymestarille.

7 HARJOITUS

Harjoituksen tarkoituksena on perehdyttää radiokouluttaja käytössä olevaan ilmailuradio- ja vastaanotinkalustoon, Laskuvarjohyppääjän oppaan radiokomentoihin sekä kerhokohtaisiin selventäviin ohjeisiin. Harjoitus pidetään oppitunnin jälkeen ja siinä voidaan hyödyntää alkeiskurssien radiokomento- ja ohjausharjoitusta.

7.1 Radiokalusto

Radiokouluttajan tulee tuntea ilmailuradiosta ja vastaanottimista seuraavat asiat:

- toimintakuntoon laitto (avaus, taajuuden asetus, säädöt jne.)
- laitteiden käyttö (lähetys ja vastaanotto)
- huolto (akun ja paristojen vaihto, puhdistus, kuivaus, lataus, säilytys jne.).

Koulutuksessa on käsiteltävä kerhossa käytössä olevaa kalustoa. Taitotasoa ja näkemystä voidaan laajentaa suorittamalla *Rajoitettu radiopuhelimen hoitajan kelpuutus* (Traficom).

7.2 Radiokomennot

Opetetaan radiokouluttajalle Laskuvarjohyppääjän oppaan mukaiset radiokomennot sekä kerhokohtaiset selventävät ohjeet. Harjoituksen pääpaino on oppaan komennoissa.

Harjoitus jakaantuu seuraavasti:

- radiokomennot
- ohjeet
- komentoharjoittelu (rytmi ja oikea-aikaisuus).

Komentoharjoittelu voidaan liittää esimerkiksi alkeiskurssin oppilaiden maahantulo- tai valjaskoulutukseen. Sen on tapahduttava kuitenkin kouluttajan vastuulla ja valvonnassa. Harjoituksessa painotetaan loppuvetokomennon ajoitusta, jotta oppilaalla on aikaa toteuttaa se ennen maakosketusta.

7.3 Radiohyppyjen kuvaus ja radiokouluttajan toimintaohjeet

Hyppy	Oppilaan ohjeet	Radiokouluttajan ohjeet
1	Varjon ohjaamisen kokeileminen, rajojen sisällä pysyminen, loppukuvioihin tuleminen oikeaan aikaan, sovitut loppukuviot, hyvä alastuloasento, hyvä loppuveto.	Anna vain rajallisesti vapautta, ennakoi paljon, lennätä hyvät kuviot, aina finaalikomennot.
2	Parempi itsenäisyys, pyrkimys selviytyä finaaliin asti ilman ohjausta, loppuviedon korkeuden arviointi suhteessa VEDÄ -komentoon.	Paljon enemmän tilaa yrittää ja erehtyä, huolenpito vain turvallisuudesta ja sovitun puoleisista kuvioista, aina finaalikomennot.
3	Täysin itsenäinen laskeutuminen, omatoiminen pysyminen rajojen sisällä, hakeutuminen kuvioihin, sovitut kuviot, alastuloasennon ottaminen ja loppuveto.	Radio vain viimekäden turvana selvien virheiden varalta, vain tarvittavat komennot, jotta oppilas pääsee laskeutumisalueelle sovituille kuvioilla, vain tarvittaessa VEDÄ -komento, jos ”menossa läpi”.

Anna vain tarvittavat komennot

- 1. hypyllä ohjataan laskeutumiskuvio tarvittaessa, loppuveto AINA
  - Anna vain rajallisesti vapautta, ennakoi paljon, lennätä hyvät kuviot, aina finaalikomennot
- 2. hypyllä ohjataan tarvittaessa, loppuveto annetaan
  - Paljon enemmän tilaa yrittää ja erehtyä, huolenpito vain turvallisuudesta ja sovitun puoleisista kuvioista, aina finaalikomennot
- 3. hypyllä ei ohjeita, jos ei pakko
  - Radio vain viimekäden turvana selvien virheiden varalta, vain tarvittavat komennot, jotta oppilas pääsee laskeutumisalueelle sovituille kuvioilla, vain tarvittaessa **VEDÄ**-komento, jos ”menossa läpi”.
- **"JALAT YHTEEN"** n. 30 m korkeudella
- **"VEDÄ"**
  - 2–3 m
  - tyynellä säällä 3–5 m

8 KÄYTÄNNÖNSUORITUKSET

Käytännönsuoritukset toteutetaan siten, että pudottava hyppymestari nimeää radiokouluttajan, jonka vastuulla ja valvomana radiokouluttajaoppilas toimii. Radiokouluttajaoppilaan on suoritettava vähintään seuraavat käytännönsuoritukset:

- seurattava vähintään kahden (2) radio-oppilaan ohjaus, tavoitteena päästä oikeaan rytmiin ja aikatajuun
- ohjattava vähintään viisi (5) radio-oppilasta omatoimisesti ja virheettömästi maahan asti.

Oppilaiden on oltava vähintään kahdelta eri pokalta, jotta kokonaissuoritus selviäisi paremmin.

Vastuullisen radiokouluttajan on oltava radiokouluttajaoppilaan vieressä harjoitusten ajan ja hänen on puututtava tilanteeseen tarvittaessa. Harjoitukset pitää suorittaa kohtuullisen ajan kuluessa saadusta koulutuksesta, jotta annettu opetus ja mallit pysyisivät muistissa. Hyväksytyt harjoitukset on merkittävä joko radiokouluttajaoppilaan hyppypäiväkirjaan tai muuhun koulutuskirjanpitoon (Liite 1). Valvoja varmistaa suoritukset allekirjoituksellaan.

9 PÄTEVYYS

Koulutuksen, harjoituksen ja käytännön suoritusten jälkeen koulutuspäällikkö voi määrätä tarvittaessa lisäsuorituksia. Koulutuspäällikkö myöntää radiokouluttajan pätevyuden, merkitsee sen koulutuspäällikön luetteloon ja arkistoi radiokoulutusoppilaan suorituslomakkeen (= Liite 1) koulutuskirjanpitoon. Koulutuspäällikkö voi tarvittaessa peruuttaa oikeuden toimia radiokouluttajana tai radiokouluttaja voi luopua oikeudestaan esimerkiksi liian vähäisen ohjauskokemuksen vuoksi.

Liite 1**RADIOKOULUTTAJAOPPILAAN SUORITUKSET**

Taulukkoon merkitään radiokouluttajaoppilaalle pidetyt oppitunnit, harjoitukset sekä hänen tekemänsä suoritukset. Suoritukset varmentaa koulutuksen pitäjä tai suorituksen valvoja. Koulutuspäällikkö myöntää radiokouluttajapätevyyden ja varmentaa sen allekirjoituksellaan.

Nimi: _____

Suoritus	Päivämäärä ja valvojan kuittaus
Teoriaoppitunti	
Radiokalusto- ja radiokomentoharjoitus	
1. Seurattu radio-ohjaus	
2. Seurattu radio-ohjaus	
1. Radio-ohjaus	
2. Radio-ohjaus	
3. Radio-ohjaus	
4. Radio-ohjaus	
5. Radio-ohjaus	

_____ saa toimia _____
(koulutetun nimi) (organisaation nimi)

radiokouluttajana.

Päiväys: ____ / ____ 20__ Paikka: _____

KP / AKP: _____
(allekirjoitus ja nimenselvennös)